

GENERALINIO ADVOKATO
NIILO JÄÄSKINEN IŠVADA,
pateikta 2010 m. lapkričio 23 d.¹

I — Įvadas

1. *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* (Bavarijos federalinės žemės vyriausiasis administracinis teismas, Vokietija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas iš esmės dėl sistemos, nustatytos 1997 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu Nr. 258/97 dėl naujų maisto produktų ir naujų maisto komponentų² ir 2000 m. vasario 22 d. Komisijos sprendimu 2000/196/EB dėl atsisakymo išduoti leidimą pateikti į rinką „*Stevia rebaudiana Bertoni*: augalus ir džiovintus lapus“ kaip naujus maisto produktus arba naujus maisto komponentus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 258/97³.

2. Šis prašymas pateiktas byloje tarp *Mensch und Natur AG* (toliau – įmonė *Mensch und Natur*) ir *Freistaat Bayern* (Bavarijos

federalinė žemė) dėl draudimo pateikti į rinką Vokietijoje tam tikrus šios įmonės parduodamus produktus dėl to, kad šių produktų sudėtyje buvo „*Stevia rebaudiana Bertoni*: augalų ir džiovintų lapų“ (toliau – stevija), dėl kurios Europos Bendrijų Komisija Sprendime 2000/196, kuris nebuvo skirtas įmonei *Mensch und Natur*, konstatavo, kad tai naujas maisto produktas ir kad jo negalima tiekti į Bendrijos rinką, nes jis neatitiko Reglamente Nr. 258/97 numatytų sąlygų.

3. Šioje byloje pateiktose pastabose nė viena iš šalių neginčija, kad Komisijos sprendimas nėra visuotinai taikomas ir iš esmės privalomas tik tiems asmenims, kuriems jis skirtas. Klausimas, dėl kurio kreipiamasi į Teisingumo Teismą, susijęs su Reglamente Nr. 258/97 ir jį taikant priimtų Komisijos sprendimų teisinėmis pasekmėmis valstybių narių administracinėms ir teisminėms institucijoms.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 43, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 18 t., p. 244.

3 — OL L 61, p. 14.

II — Teisinis pagrindas

komponentais, skirtumai gali trukdyti laisvam maisto produktų judėjimui; kadangi jie gali sukurti sąlygas nesąžiningai konkurencijai taip tiesiogiai veikdami vidaus rinkos funkcionavimą;

A — Bendrijos teisė

1. EB sutartis

4. Pagal EB 249 straipsnio pirmą pastraipą, „kad įvykdytų savo uždavinius, Europos Parlamentas ir Taryba kartu, Taryba ir Komisija, laikydamosi šios Sutarties nuostatų, <...> priima sprendimus <...>“. Remiantis šio straipsnio ketvirta pastraipa „sprendimas yra privalomas visas tiems, kam jis skirtas“⁴.

2. Reglamentas Nr. 258/97

5. Reglamento Nr. 258/97 1 ir 2 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„1) kadangi nacionalinių įstatymų, susijusių su naujais maisto produktais ir maisto

2) kadangi, siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą, būtina užtikrinti, kad, remiantis Bendrijos tvarka, prieš pateikiant naujus maisto produktus bei naujus maisto komponentus vidaus rinkai, jiems būtų taikomas bendras saugos įvertinimas.“

6. Reglamento Nr. 258/97 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Šis reglamentas skirtas naujų maisto produktų ar naujų maisto komponentų pateikimui į Bendrijos rinką.

2. Šis reglamentas taikomas pateikiant į Bendrijos rinką iki šiol Bendrijoje plačiai žmonėms vartoti neskirtus maisto produktus ir maisto komponentus, skirstomus į tokias grupes:

4 — Kadangi pagrindinėje byloje remiamasi 2003 m. balandžio 8 d. nacionaliniu sprendimu, nuorodose į EB sutarties nuostatas laikomasi numeracijos, kuri taikyta prieš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo įsigaliojimą.

<...>

e) maisto produktai ir maisto komponentai, kurie susidaro arba yra išskirti iš augalų, bei maisto komponentai, kurie yra išskirti iš gyvūnų, išskyrus maisto produktus ir maisto komponentus, kurie gaunami tradiciniais dauginimo ar auginimo būdais ir kurie per daugelį metų įsitvirtino kaip saugūs vartoti maisto produktai.

8. Procedūrą dėl leidimo pateikti į rinką produktus, kurie patenka į reglamento taikymo sritį, sudaro, be kita ko, toliau nurodyti etapai, numatyti Reglamento Nr. 258/97 4, 6 ir 7 straipsniuose:

„4 straipsnis

<...>

3. Prireikus pagal 13 straipsnyje numatytą tvarką gali būti nustatyta, ar maisto produkto ar maisto komponento kategorija įeina į šio straipsnio 2 dalyje nurodytą taikymo sritį.“

1. Asmuo, atsakingas už produkto pateikimą į Bendrijos rinką (toliau vadinamas „pareiškėju“), privalo pateikti prašymą valstybei narei, į kurios rinką produktas pateikiamas pirmą kartą. Tuo pačiu metu jis perduoda prašymo kopiją Komisijai.

7. To paties reglamento 3 straipsnio 1 dalyje numatyta:

2. Kaip numatyta 6 straipsnyje, turi būti atliktas pirminis įvertinimas.

„1. Į šio reglamento taikymo sritį įeinantys maisto produktai bei maisto komponentai privalo:

Remiantis 6 straipsnio 4 dalyje numatyta tvarka, šio straipsnio 1 dalyje minima valstybė narė tuoj pat informuoja pareiškėją apie tai, kad:

— nekelti pavojaus vartotojui,

— jis gali pateikti maisto produktą ar maisto komponentą į rinką, jei nereikalaujama 6 straipsnio 3 dalyje minimo papildomo įvertinimo ir jei remiantis 6 straipsnio 4 dalimi nebuvo pateiktas motyvuotas prieštaravimas,

— neklaidinti vartotojo,

— nesiskirti nuo maisto produktų ir maisto komponentų, kuriuos jie skirti pakeisti, tiek, kad normaliai juos vartojant mitybos požiūriu tai būtų žalinga.“

arba

— pagal 7 straipsnį reikalingas sprendimas dėl leidimo.

<...>

6 straipsnis

1. 4 straipsnio 1 dalyje minėtame prašyme turi būti nurodyta būtina informacija, įskaitant atliktų tyrimų medžiagos kopiją bei bet kokią kitą turimą medžiagą, įrodančią, kad maisto produktas ar maisto komponentas atitinka 3 straipsnio 1 dalyje numatytus reikalavimus, ir atitinkamas pasiūlymas dėl maisto produkto ar maisto komponento pristatymo ir ženklinimo etiketėmis, remiantis 8 straipsnyje numatytais reikalavimais. Be to, prie prašymo turi būti pridėta visų dokumentų santrauka.

2. Gavusi prašymą valstybė narė, minima 4 straipsnio 1 dalyje, užtikrina, kad būtų atliktas pirminis įvertinimas. <...>

Komisija nedelsdama perduoda valstybėms narėms pareiškėjo pateiktą santraukos kopiją bei kompetentingos institucijos, atsakingos už pirminį įvertinimą, pavadinimą.

3. <...> pirminio įvertinimo ataskaita, kurioje pateikiamas sprendimas dėl to, ar maisto produktą ar maisto komponentą reikia papildomai vertinti pagal 7 straipsnį.

I - 2902

4. <...> Per 60 dienų nuo ataskaitos, kurią platino Komisija, išplatavimo dienos valstybė narė ar Komisija gali pateikti pastabas ar motyvuotus prieštaravimus dėl prekybos minimais maisto produktais ar maisto komponentais <...>.

7 straipsnis

1. Jei, remiantis 6 straipsnio 3 dalimi, reikalingas papildomas įvertinimas ar pagal 6 straipsnio 4 dalį yra pareikštas prieštaravimas, sprendimas dėl leidimo priimamas 13 straipsnyje numatyta tvarka.

2. Sprendime apibrėžiama leidimo taikymo sritis ir, jei reikia, nurodoma:

— maisto produkto ar maisto komponento vartojimo sąlygos,

— maisto produkto ar maisto komponento paskirtis bei jų specifikacijos,

— specifiniai ženklinimo etiketėmis reikalavimai, kaip nurodyta 8 straipsnyje.

3. Komisija nedelsdama informuoja pareiškėją apie priimtą sprendimą. Sprendimai skelbiami *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*“

9. Reglamento Nr. 258/97 13 straipsnyje numatyta:

„1. Tais atvejais įgyvendinti šiame straipsnyje numatytą tvarką Komisijai padeda Maisto produktų nuolatinis komitetas, toliau vadinamas „Komitetu“.

2. Pirmininkas savo iniciatyva arba valstybės narės atstovo prašymu klausimą perduoda Komitetui.

3. Komisijos atstovas Komitetui pateikia numatomų priemonių projektą. Komitetas savo nuomonę apie projektą pareiškia per tokį laiką, kurį nustato pirmininkas, atsižvelgdamas į klausimo skubumą. Nuomonė patvirtinama balsų dauguma, nustatyta Sutarties [205] straipsnio 2 dalyje, kai Taryba svarsto Komisijos pateiktą pasiūlymą. Komitete valstybių narių balsai skaičiuojami taip, kaip numatyta tame straipsnyje. Pirmininkas nebalsuoja.

4. a) Komisija patvirtina pasiūlytas priemones, jeigu jos atitinka Komiteto nuomonę.

<...>“

3. Sprendimas Nr. 2000/196

10. Sprendimo 2000/196 trečiojoje nurodomojoje dalyje numatyta:

„atsižvelgęs į 1997 m. lapkričio 5 d. kompetentingoms Belgijos institucijoms profesoriaus J. Geuns iš KUL augalų fiziologijos laboratorijos pateiktą prašymą dėl „*Stevia rebaudiana Bertoni*: augalai ir džiovinti lapai“ pateikimo į rinką kaip naujo maisto produkto arba naujo maisto komponento.“

11. Sprendimo 2000/196 konstatuojamosios dalyse nurodyta:

„1. Belgijos kompetentingų institucijų parengtoje pirmoje vertinimo ataskaitoje buvo konstatuota, kad, remiantis pateikta informacija, neturėtų būti išduotas leidimas pateikti produktą į rinką.

2. Atsakydamas į pirmąją vertinimo ataskaitą pareiškėjas Komisijai pateikė papildomus dokumentus, o Komisija šią informaciją perdavė valstybėms narėms ir Maisto produktų moksliniam komitetui.

3. Pagal Reglamento 7 straipsnį buvo atliktas papildomas vertinimas. 1999 m. birželio 17 d. Maisto produktų mokslinis komitetas paskelbė nuomonę, kuria iš esmės patvirtinama pirmoji vertinimo ataskaita.

4. *Stevia rebaudiana Bertoni*: augalai ir džiovinti lapai yra naujas maisto produktas, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 258/97, ir, kadangi nebuvo įrodyta, jog šis produktas atitinka šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus, jis nebus teikiamas į Bendrijos rinką.

5. Šiame sprendime numatytos priemonės atitinka Maisto produktų nuolatinio komiteto nuomonę.“

12. Sprendimo 2000/196 1 ir 2 straipsniuose numatyta:

„1 straipsnis

„*Stevia rebaudiana Bertoni*: augalai ir džiovinti lapai“ negali būti pateikiami į Bendrijos rinką kaip maisto produktas arba maisto komponentas.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas KUL augalų fiziologijos laboratorijos profesoriui J. Geuns, Kardinal Mercierlaan 92, 3001 Heverlee, Belgija.“

13. Po Sprendimo 2000/196 pavadinimo pateikiama nuoroda, kad „tik tekstas olandų kalba yra autentiškas“.

B — Nacionalinės teisės aktai

14. Pagal 1997 m. lapkričio 11 d. Bavarijos federalinės žemės įstatymo dėl maisto produktų kontrolės (*Bayerisches Lebensmittelüberwachungsgesetz*)⁵ 2 straipsnio 1 dalies 1 punktą institucijos, vykdydamos savo funkcijas, konkrečiais atvejais gali priimti sprendimus, kad užkirstų kelią su maisto produktais susijusių teisės aktų pažeidimams ar juos nutrauktų.

15. Nutarimo dėl naujų maisto produktų ir maisto komponentų (*Neuartige Lebensmittel- und Lebensmittelzutaten-Verordnung*)⁶ 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad maisto produktų ir maisto komponentų, kaip jie suprantami pagal Reglamento Nr. 258/97 1 straipsnio 2 dalį, už prekybą jais atsakingas asmuo negali pateikti į rinką, neturėdamas šio reglamento 3 straipsnio 2 dalyje numatyta tvarka išduoto leidimo.

5 — *GVBl.*, p. 738, iki 2002 m. gruodžio 31 d. galiojusioje redakcijoje (žr. 2002 m. gruodžio 24 d. įstatymo 2 straipsnį *GVBl.* p., 981).

6 — Toks, koks buvo paskelbtas 2000 m. vasario 14 d. *BGBI.* 2000 I, p. 123, ir paskutinį kartą pakeistas 2002 m. rugpjūčio 6 d. įstatymu *BGBI.* 2002 I, p. 3082, 3099.

III — Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

16. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad įmonė *Mensch und Natur* gamina ir parduoda įvairių rūšių arbatą. Kai kurių rūšių arbatoje kaip saldinimo priemonė naudojamas Pietų Amerikos kilmės stevijos lapų ekstraktas.

17. Sprendime 2000/196 Komisija nusprendė, kad stevijos negalima pateikti į Bendrijos rinką kaip maisto produkto arba maisto komponento. Šis sprendimas buvo priimtas išnagrinėjus profesoriaus J. Geuns pateiktą prašymą ir yra jam skirtas.

18. Įmonei *Mensch und Natur* skirtu 2003 m. balandžio 8 d. sprendimu *Landratsamt Bad Tölz-Wolfratshausen* (Bad Telco ir Volf-ratshauzeno apylinkės taryba) uždraudė kai kurių rūšių arbatos prekybą, grasindama skirti 500 eurų administracinę baudą, jei draudimo nebūtų laikomasi.

19. *Landratsamt* savo 2003 m. balandžio 8 d. sprendime konstatavo, kad leidimas pateikti steviją kaip naują maisto produktą buvo atmestas 2000 m. vasario 22 d. Komisijos sprendimu 2000/196 ir kad šiuo sprendimu visos valstybės narės įpareigojamos uždrausti jos prekybą. Ji pažymėjo, kad įmonė *Mensch und Natur* neįrodė, jog prieš 1997 m. gegužės 15 d. įsigaliojant Reglamentui Nr. 258/97

didelis kiekis nagrinėjamų rūšių arbatos, skirtos žmonėms vartoti, jau buvo parduotas Bendrijoje.

20. *Bayerisches Verwaltungsgericht* teisme (Bavarijos federalinės žemės administracinis teismas, Miunchenas) įmonė *Mensch und Natur* pareiškė ieškinį dėl 2003 m. balandžio 8 d. sprendimo, tvirtindama, kad šiuos produktus, kurių sudėtyje buvo stevijos, dar 1990 m. pradžioje išrado jos pirmtakės ir kad dar iki 1997 m. gegužės 15 d. Bendrijoje paštu ir natūralių maisto produktų parduotuvėse buvo parduota šimtai tūkstančių šių produktų. Be to, bendrovė *Mensch und Natur* padarė išvadą, kad Komisijos sprendimas 2000/196 jai neturi jokios privalomosios galios.

21. 2004 m. gegužės 13 d. sprendimu Miuncheno *Bayerisches Verwaltungsgericht* patenkino šį ieškinį.

22. Bavarijos federalinė žemė dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Bayerischer Verwaltungsgeschichtshof*.

23. Manydamas, kad prieš priimant sprendimą būtina gauti tam tikros informacijos dėl Sąjungos teisės aiškinimo, šis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir

pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

siekiami užtikrinti naujų maisto produktų vidaus rinkos funkcionavimą ir apsaugoti visuomenės sveikatą nuo pavojų, kurių jie gali kelti⁷.

„1. Ar pagal EB 249 straipsnio ketvirtą pastraipą draudžiamas aiškinimas, pagal kurį Komisijos sprendimas, kuris, atsižvelgiant į jo formuluotę, skirtas tik konkrečiam asmeniui, taip pat privalomas kitoms įmonėms, kurios, atsižvelgiant sprendimo turinį ir tikslą, turi būti traktuojamos taip pat?

2. Ar sprendimas [2000/196], pagal kurio 1 straipsnį draudžiama pateikti į Bendrijos rinką [steviją] kaip maisto produktą ar maisto komponentą, taip pat privalomas [įmonei *Mensch und Natur*], kuri šiuo metu ją prekiauja Bendrijoje?“

25. Iš tiesų, minėtu reglamentu siekiama Bendrijoje nustatyti naujų maisto produktų ir naujų maisto komponentų bendruosius standartus, kurių esmė, be kita ko, kaip matyti iš šio reglamento 2 konstatuojamosios dalies, yra tai, kad pagal Bendrijos tvarką šiems produktams ir komponentams, prieš pateikiant į Bendrijos rinką, taikomas bendras saugos įvertinimas⁸.

IV — Vertinimas

A — Pirminės pastabos

24. Reikia priminti, kad Reglamentas Nr. 258/97 turi dvejopą tikslą, t. y. juo

26. Kad būtų galima pateikti į rinką naują maisto produktą ar naują maisto komponentą, kurie apibrėžti Reglamento Nr. 258/97 1 straipsnio 2 dalyje, reikalingas leidimas arba pareiškėjui skirtas sprendimas dėl to, kad leidimas nėra būtinas. Dėl šios priežasties už pateikimą į Bendrijos rinką atsakingas asmuo pateikia prašymą valstybei narei, kurioje produktas pirmą kartą turi būti pateikiamas į rinką. Tuo pačiu metu jis perduoda Komisijai prašymo kopiją.

7 — Šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Monsanto Agricoltura Italia ir kt.*, C-236/01, Rink. p. I-8105, 74 punktą.

8 — 2009 m. sausio 15 d. Sprendimas *M-K Europa*, C-383/07, Rink. p. I-115, 23 punktas.

27. Pirminis įvertinimas vykdomas pagal Reglamento Nr. 258/97 6 straipsnį. Procedūros, numatytos 6 straipsnio 4 dalyje, pabaigoje valstybė narė nedelsdama informuoja pareiškėją, kad:

- jis gali pateikti maisto produktą ar maisto komponentą į rinką, jei nereikalaujama 6 straipsnio 3 dalyje minimo papildomo įvertinimo ir jei remiantis 6 straipsnio 4 dalimi nebuvo pateiktas motyvuotas prieštaravimas,

arba

- pagal 7 straipsnį reikalingas sprendimas dėl leidimo.

28. Atsižvelgiant į aplinkybes, gali būti pranešama apie priimtą nacionalinį arba Komisijos sprendimą.

29. Pagal dabartinę sistemą kiekvienas sprendimas, kuriuo leidžiamas ar draudžiamas naujas maisto produktas arba naujas maisto komponentas, yra individualus sprendimas, kurį, atsižvelgiant į aplinkybes, priima valstybė narė arba Komisija. Be to, man atrodo, kad

sprendimas priimamas remiantis pareiškėjo pateiktuose dokumentuose esančia informacija nesuteikiant tretiesiems asmenims galimybės pateikti savo pastabas.

B — *Dėl prejudicinių klausimų*

30. Išnagrinėjęs prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir pateiktas pastabas, manau, jog tam, kad būtų atsakyta į prejudicinius klausimus, nebūtina išsamiai nagrinėti sprendimo sąvokos pagal EB 249 straipsnio ketvirtą pastraipą turinio. Atsakymus galima rasti analizuojant pateikimo į rinką kontrolės sistemą, numatytą Reglamente Nr. 258/97.

31. Du prejudiciniai klausimai gali būti sujungti. Iš esmės, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar Komisijos sprendimas, kaip antai pagal Reglamentą Nr. 258/97 priimtas 2000 m. vasario 22 d. sprendimas dėl atsisakymo išduoti leidimą pateikti į rinką, yra kliūtis tam, kad valstybės narės institucija per vėlesnę administracinę ar teisminę procedūrą nagrinėtų, ar maisto produktas ar maisto komponentas, dėl kurio buvo priimtas individualus sprendimas, buvo kito asmens dideliais kiekiais teikiamas į rinką prieš Reglamento įsigaliojimą, kad būtų nustatyta, ar maisto produktas ar maisto komponentas patenka į minėto reglamento taikymo sritį.

1. Reglamente Nr. 258/97 įtvirtinta sistema

įsigaliojimą)¹¹, joks pranešimas ar leidimas nėra reikalingas pagal šį reglamentą. Kita vertus, jei maisto produktas ar maisto komponentas atitinka Reglamento Nr. 258/97 apibrėžtį, jis negali būti pateikiamas į rinką be leidimo arba sprendimo, kuriuo patvirtinama, kad leidimo nereikia¹².

32. Remiantis Reglamente Nr. 258/97 įtvirtinta tvarka, prieš pateikiant į rinką 1 straipsnio 2 dalyje numatytus maisto produktus reikalingas išankstinis leidimas pagal 4 straipsnio 1 dalį. Iš tikrųjų, ši pareiga pranešti ir paprašyti leidimo prilygsta numanomam draudimui pateikti į rinką naują maisto produktą ar maisto komponentą be leidimo.

33. Šiuo metu aiškus draudimas pateikti į rinką naujus maisto produktus ar maisto komponentus numatytas ne pačiame Reglamente Nr. 258/97, bet nacionalinės teisės aktuose, kuriais nustatomos jo taikymo sąlygos⁹. Reikia pažymėti, kad į Komisijos pasiūlytą sistemą toks draudimas ateityje bus įtrauktas¹⁰.

34. Būtina pateikti dvi išvadas. Viena vertus, jei maisto produktas ar maisto komponentas nepatenka į Reglamento Nr. 258/97 taikymo sritį (pavyzdžiui, nes buvo gausiai vartojamas (naudojamas) prieš minėto reglamento

35. Dėl prašymo išduoti leidimą gali būti priimamas administracinis sprendimas, kuriuo išduodamas arba neišduodamas prašomas leidimas. Jei leidimas neišduodamas, taikoma Reglamente Nr. 258/97 numatyta bendra taisyklė, t. y. draudimas pateikti į rinką produktą, numatytą minėtame reglamente. Be to, nelabai svarbu, ar Komisija priėmė teigiamą, ar neigiamą sprendimą gavusi prašymą išduoti leidimą dėl to paties maisto produkto ar maisto komponento, kurį pateikė kitas pareiškėjas, – įmonė *Mensch und Natur* vis tiek turėjo kreiptis į institucijas su prašymu išduoti jai leidimą pagal Reglamentą Nr. 258/97.

36. Iš to darytina išvada, kad teisinė įmonės *Mensch und Natur* situacija nesikeičia Komisijai priėmus teigiamą ar neigiamą sprendimą,

9 — Žr. I. Gerstberger „The Proposal for a revised Novel Food Regulation – An Improvement for the Worse?“, *European Food and Feed Law Review*, Nr. 4, 2008, p. 215.

10 — 2008 m. sausio 14 d. pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl naujų maisto produktų, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. [1331/2008] [COM(2007)872].

11 — Žr. 2005 m. birželio 9 d. Sprendimo *HLH Warenvertrieb ir Orthica*, C-211/03, C-299/03 ir C-316/03–C-318/03, Rink. p. I-5141, 88 punktą.

12 — Reglamento Nr. 258/97 1 straipsnio 3 dalyje numatytas mechanizmas, leidžiantis paaiškinti taikymo asmens atžvilgiu sritį. Tačiau, remiantis Teisingumo Teismo praktika, privatus asmuo negali pradėti šios procedūros (šiuo klausimu žr. minėtą Sprendimą *M-K Europa*, 43 punktą).

kuris skirtas kitam asmeniui. Tačiau jei Reglamente Nr. 258/97 numatytos procedūros pabaigoje nacionalinė institucija ar Komisija būtų konstatavusi, kad stevija nebuvo naujas maisto produktas, įmonė *Mensch und Natur* šiuo faktu būtų galėjusi remtis bet kokiaje nacionalinėje institucijoje.

informacijos, susijusios su saugumu, pagal reglamentą leidimas negalėjo būti išduotas¹³.

2. Teisinės Sprendimo 2000/196 pasekmės

37. Toliau būtina išnagrinėti, kokie klausimai buvo išspręsti Komisijos sprendimu. Iš tiesų, kaip dažnai pasitaiko administracinio sprendimo atveju, jame pateikiamas tam tikras faktų aprašymas ir nurodomos pasekmės, kurios, atsižvelgiant į taikomus teisės aktus, išplaukia iš jo vertinimo.

40. Pagrindinė teisinė Sprendimo 2000/196 pasekmė yra teigiamo sprendimo, kuriuo remiantis leidžiama pateikti į rinką nagrinėjamą produktą, nebuvimas. Minėto sprendimo adresatas negali pateikti į rinką to produkto kaip naujo maisto produkto. Tiesioginė šio teigiamo sprendimo nebuvimo pasekmė yra tai, kad Reglamente Nr. 258/97 nustatytas draudimas iš esmės taikomas ir nagrinėjamam produktui.

38. Stevijos kvalifikavimas kaip naujo maisto produkto pagal Reglamentą Nr. 258/97 buvo nurodytas Sprendimo 2000/196 4 konstatuojamojoje dalyje.

41. Tačiau tai, kad Komisija atmets asmens prašymą, netrukdo tam pačiam asmeniui pateikti naujo prašymo. Tas pats pasakytina ir apie prašymą, kurį pateikia kitas asmuo, –

39. Būtent tuo remdamasi Komisija nagrinėjo prašymą leisti pateikti į rinką minėtą produktą ir konstatavo, kad nesant pakankamai

13 — Turbūt yra tik trys atvejai, kada procedūra Bendrijos lygiu baigėsi Komisijos sprendimu uždrausti pateikti į rinką maisto produktą kaip naują produktą ar naują maisto komponentą, iš kurių vienas susijęs su stevija, dėl kurios priimtas Sprendimas 2000/196. Dėl kitų dviejų atvejų žr. 2000 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendimą 2001/17/EB neišduoti leidimo pateikti į rinką „kanarių riešutų“ (*Canarium indicum L.*) kaip naujo maisto produkto ar naujo maisto komponento pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą Nr. 258/97 (OL L 4, 2001, p. 35) ir 2005 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimą 2005/580/EB, draudžiantį pateikti į rinką betainą kaip naują maisto produktą arba naują maisto komponentą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 258/97 (OL L 199, p. 89).

neigiamu Komisijos sprendimu klausimas galutinai neišsprendžiamas.

Nacionalinės institucijos privalo pagal visus reikalavimus atsižvelgti į tai konstatuojantį Komisijos sprendimą.

42. Abi šalys sutaria dėl to, kad Komisijos sprendimas yra individualus sprendimas. Aišku, kad pagal EB 249 straipsnio ketvirtą pastraipą ir net Sprendimo 2000/196 formuluotę jis yra privalomas tik adresatui. Šiuo sprendimu buvo atsisakyta pareiškėjui išduoti leidimą, kuriuo padaroma draudimo pateikti į rinką naują maisto produktą arba naują maisto komponentą išimtis. Tačiau šiuo atveju svarbus klausimas, ar šis sprendimas vis dėlto gali daryti poveikį kitam asmeniui ar valstybės narės institucijoms, kurios vertina šio kito asmens veiksmus.

44. Tačiau jei Komisija priimtų teigiamą sprendimą, t. y. sprendimą išduoti asmeniui leidimą, nauji leidimai dėl to paties produkto kitiems asmenims galėtų būti suteikiami pagal supaprastintą procedūrą.

3. Faktinių išvadų privalomos galios nebuvimas

43. Kai Komisija priima neigiamą sprendimą, valstybės narės, remdamosi lojalumo principu, turi užtikrinti, kad pareiškėjas, t. y. asmuo, kuriam skirtas sprendimas, nepateiktų į rinką produkto, dėl kurio buvo priimtas šis neigiamas sprendimas. Be to, jos turi užtikrinti, kad atitinkamas maisto produktas būtų laikomas neleistinu kontroliuojant maisto produktų rinkas ir kai nacionalinė institucija nagrinėja galimą naują pranešimą, susijusį su tuo pačiu produktu, tačiau pateiktą kito pareiškėjo.

45. Tačiau įmonė *Mensch und Natur* teigia, kad stevija nėra naujas maisto produktas ar naujas maisto komponentas.

46. Į Reglamente Nr. 258/97 numatytą administracinę procedūrą įtrauktos ieškovė, valstybės narės ir Komisija. Jeigu teisingai suprantu, tretieji asmenys nesinaudoja procesinėmis teisėmis. Nėra nei būtina, nei įmanoma leisti trečiajam asmeniui formaliai pateikti savo

pastabas, ir netiesiogiai susijęs tretysis asmuo neturės teisės pareikšti ieškinio dėl Komisijos sprendimo, kuris nėra jam skirtas.

47. Kadangi Komisijos priimta priemonė yra sprendimas, o ne reglamentas, galima spręsti, kad nacionalinės institucijos turi teisę nutarti, ar maisto produktas ar maisto komponentas, dėl kurio pateiktas vėlesnis prašymas, yra tikrai naujas. Tas pats galioja administracinėms ir baudžiamosioms procedūroms, skirtoms maisto produkto, kurio kvalifikavimas kaip naujo maisto produkto yra abejotinas, pateikimui į rinką kontroliuoti. Tai išplaukia iš to, kad faktinių išvadų, kurias padarė administracinė institucija, privalomoji galia apsiri- boja klausimu, kurį ji nagrinėjo per pateikus prašymą pradėtą individualaus sprendimo priėmimo procedūrą.

48. Pagal Reglamento Nr. 258/97 1 straipsnio 3 dalį, taikant 13 straipsnyje numatytą procedūrą, gali būti nustatyta, ar maisto produkto ar maisto komponento kategorija patenka į Reglamento 258/97 1 straipsnio 2 dalyje nurodytą taikymo sritį. Vis dėlto privatus asmuo negali pradėti šios procedūros.

49. Teisinė situacija, kuri kyla iš šio proceso, kelia problemų vidaus rinkai tiek, kiek leidimas išduodamas atskirai kiekvienam naujam maisto produktui ar naujam maisto komponentui ir kiekvienam pareiškėjui. Man atrodo, kad Komisija atskyrė šias problemas ir kad minėtas jos pasiūlymas galėtų padaryti šią sistemą aiškesnę. Palyginti su dabartine tvarka, Komisija, be kita ko, pasiūlė, kad kiekvienas leidimas būtų nustatytas reglamente ir kad leidimas būtų vardinis tik tam tikrais išimtiniais atvejais. Be to, šia sistema suvienodinama leidimo išdavimo procedūra, kuri jau taikoma kai kurioms kitoms medžiagoms.

50. Iš to, kas išdėstyta, darau išvadą, kad Komisijos sprendimas 2000/196 nesukelia kliūčių tam, kad valstybės narės institucija per administracinę ar teisminę procedūrą nagrinėtų, ar maisto produktas ar maisto komponentas buvo dideliais kiekiais teikiamas į rinką prieš 1997 m. gegužės 15 d., kad galėtų nustatyti, ar ši produkto kategorija patenka į Reglamento Nr. 258/97 taikymo sritį.

V — Išvada

51. Atsižvelgdamas į tai, kas pasakyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

„Komisijos sprendimas, kaip antai 2000 m. vasario 22 d. Komisijos sprendimas dėl atsisakymo išduoti leidimą pateikti į rinką „*Stevia rebaudiana Bertoni*: augalus ir džiovintus lapus“ kaip naują maisto produktą arba naują maisto komponentą pagal 1997 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 258/97 dėl naujų maisto produktų ir naujų maisto komponentų, kuris visas privalomas jame nurodytam adresatui, nesukelia kliūčių tam, kad valstybės narės institucija per vėlesnę administracinę ar teisminę procedūrą nagrinėtų, ar maisto produktas ar maisto komponentas, dėl kurio buvo priimtas šis individualus sprendimas, buvo kito asmens gausiai teikiamas į rinką prieš minėto reglamento įsigaliojimą, siekiant nustatyti, ar maisto produktas arba maisto komponentas patenka į šio reglamento taikymo sritį.“